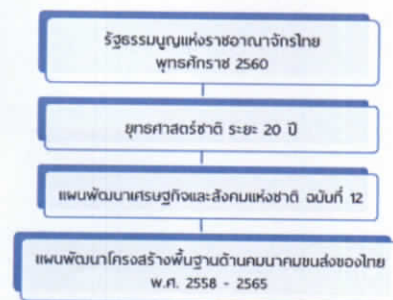
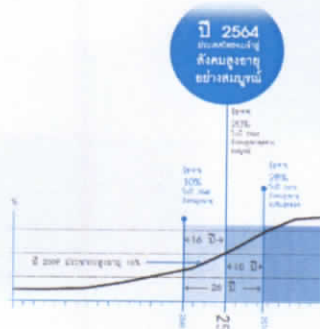
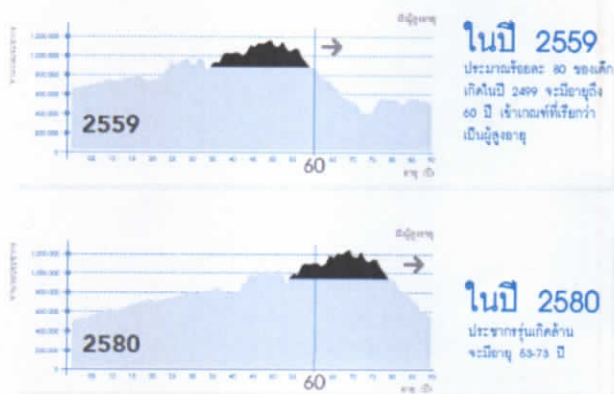

โครงการศึกษาจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคมนาคมขนส่งสำหรับคนทุกคน

๑. หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากแนวโน้มในปี พ.ศ.๒๕๖๔ ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ประกอบกับจำนวนผู้พิการที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดอุบัติเหตุมีจำนวนสูงขึ้น รัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ ได้ให้ความสำคัญโดยกำหนดให้ประชาชนต้องได้รับการดูแลสิทธิเสรีภาพอย่างเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๕ ที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของคนและสร้างโอกาสความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางสังคม สร้างโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการระบบคมนาคมขนส่งได้อย่างสะดวก ทัวถึง และปลอดภัย ทำให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ที่ผ่านมามีกระทรวงคมนาคม เสนอกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพการบริการในภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ควบคู่ไปกับการบูรณาการขับเคลื่อนการพัฒนาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ครอบคลุมมิติการพัฒนาการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านนโยบายและข้อกฎหมาย ๒) ด้านการพัฒนาโครงสร้างกายภาพของสถานที่ให้บริการภาคขนส่ง ๓) ด้านการพัฒนาบุคลากรที่ออกแบบและให้บริการ และ ๔) ด้านนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ การขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายตามกรอบยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ ด้าน ข้างต้น จำเป็นต้องอาศัยนโยบาย แผนงาน งบประมาณ และการส่งเสริมความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการดำเนินการที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ดังนั้น สนข. ในฐานะหน่วยงานหลักในการกำหนดทิศทางการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของประเทศ จึงได้ดำเนินการศึกษาจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคมนาคมขนส่งสำหรับคนทุกคนภายใต้แนวคิดการพัฒนาระบบขนส่งที่เข้าถึงอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม (Inclusive Transport) และรองรับผู้ใช้งานได้ทุกกลุ่มตามหลักการออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design/Transport for All) เพื่อให้เกิดเครื่องมือและกลไกอันนำไปสู่การพัฒนาและยกระดับระบบคมนาคมขนส่งของประเทศให้มีประสิทธิภาพ เสมอภาคและเท่าเทียมอย่างยั่งยืน

๑.๑ กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคมนาคมขนส่งสำหรับคนทุกคนของ สนข.

๒. วัตถุประสงค์/เป้าหมาย

๑) จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคมนาคมขนส่งสำหรับคนทุกคน เพื่อให้เป็นกรอบในการดำเนินการพัฒนาสู่ “ระบบขนส่งที่เสมอภาคและเท่าเทียม” (Inclusive Transport) และระบบขนส่งสำหรับทุกคน (Transport for All) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพการบริการในภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

๒) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาคการขนส่งให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบ ประเมินผล การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนทุกคน และการพัฒนาทักษะการให้บริการแก่คนพิการ และผู้สูงอายุ

๓. (ร่าง) แผนแม่บทการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคมนาคมขนส่งสำหรับคนทุกคน

๓.๑ การทบทวนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การทบทวนยุทธศาสตร์ระดับประเทศ (ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของไทยระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)) แผนยุทธศาสตร์กระทรวงคมนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ แผนปฏิบัติการกระทรวงคมนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ และแผนปฏิบัติการสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) พ.ศ. ๒๕๖๑

๓.๒ กระบวนการจัดทำแผนแม่บทฯ ประกอบด้วย การทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ ๔ ยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์สถานการณ์ (Service Quality GAP) ทั้งในประเด็นปัญหา ความต้องการ ปริมาณ การเดินทาง ความพร้อมของระบบการคมนาคมขนส่ง และกรณีศึกษาจากต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ (การสำรวจเชิงพื้นที่ และการรับฟังความคิดเห็นของผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ ผู้จัดทำและกำกับนโยบาย รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ) และการกำหนดผลผลิต (แผนแม่บทการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคมนาคมขนส่งสำหรับคนทุกคน แผนปฏิบัติการฯ และเครื่องมือ/แผนการติดตามตลอดจนการประเมินผล)

๓.๓ แนวทางการจัดทำแผนแม่บทฯ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำแผนแม่บทฯ สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในบริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ จึงได้แบ่ง แนวทางการพัฒนาฯ ออกเป็น ๔ มิติ มิติด้านนโยบายและข้อกำหนด มิติด้านการพัฒนาโครงสร้างกายภาพ ของสถานที่และยานพาหนะ มิติด้านนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ และมิติด้านการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในบริการภาคขนส่ง โดยแบ่งระยะเวลาดำเนินการเป็น ๔ ระยะ ดังนี้ กลุ่มที่ ๑ ระยะเร่งด่วน พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ กลุ่มที่ ๒ ระยะสั้น พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ กลุ่มที่ ๓ ระยะกลาง พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕ และกลุ่มที่ ๔ ระยะยาว พ.ศ. ๒๕๗๖ – ๒๕๘๐

แผนแม่บทสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคมนาคมขนส่งสำหรับคนทุกคน

๓.๔ แผนแม่บทการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคมนาคมขนส่งสำหรับคนทุกคน

เพื่อให้การนำแผนแม่บทฯ สามารถบรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ต่างๆ ดังนี้

● ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ “พัฒนานโยบายและกฎหมายด้านคมนาคมขนส่งสำหรับคนทุกคน”

(๑) กลยุทธ์ ๑.๑ ขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินงานที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกการเชื่อมโยงการเดินทางสำหรับคนทุกคน

(๒) กลยุทธ์ ๑.๒ ปรับปรุงโครงสร้าง การบริหาร และการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับคนทุกคน

(๓) กลยุทธ์ ๑.๓ บูรณาการกฎหมายและแก้ไขกฎระเบียบโครงสร้างพื้นฐานและ การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคมนาคมเพื่อให้คนทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเสมอภาค

● ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ “พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการบริการด้านคมนาคมขนส่ง สำหรับคนทุกคน”

(๑) กลยุทธ์ ๒.๑ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและยานพาหนะในปัจจุบัน ให้ได้มาตรฐานสำหรับคนทุกคน

(๒) กลยุทธ์ ๒.๒ ยกระดับเกณฑ์และมาตรฐานสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนทุกคน สำหรับโครงสร้างพื้นฐานและยานพาหนะใหม่

(๓) กลยุทธ์ ๒.๓ เพิ่มความสามารถในการเข้าถึงบริการและใช้ประโยชน์ได้ในบริการสำหรับคนทุกคน

(๔) กลยุทธ์ ๒.๔ พัฒนามาตรฐานการให้บริการสำหรับคนทุกคนให้ได้คุณภาพ

(๕) กลยุทธ์ ๒.๕ ยกระดับการกำกับดูแล การติดตาม และประเมินผล การปรับปรุง การก่อสร้าง และการบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวก และยานพาหนะสำหรับคนทุกคน

● ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ “พัฒนาบุคลากรและองค์กรด้านคมนาคมขนส่งสำหรับคนทุกคน”

(๑) กลยุทธ์ ๓.๑ จัดให้มีหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบาย และการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนทุกคน

(๒) กลยุทธ์ ๓.๒ สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การออกแบบ การช่วยเหลือและการให้บริการสำหรับคนทุกคน และมีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

(๓) กลยุทธ์ ๓.๓ สร้างผู้ตรวจสอบมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคมนาคมสำหรับคนทุกคน

(๔) กลยุทธ์ ๓.๔ สร้างความรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างจิตบริการที่ดี

● ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ “พัฒนา ส่งเสริม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมของสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคมนาคมขนส่งสำหรับคนทุกคน”

(๑) กลยุทธ์ ๔.๑ พัฒนาศูนย์กลางฐานข้อมูลโครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและข้อมูลของผู้ใช้บริการ

(๒) กลยุทธ์ ๔.๒ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเข้าถึงข้อมูลและข่าวสารเพื่อการเดินทางของคนทุกคน

(๓) กลยุทธ์ ๔.๓ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมช่วยเหลือเรื่องการเดินทางของคนทุกคน

(๔) กลยุทธ์ ๔.๔ บูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิจัยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง

๓.๕ ระยะเวลาของแผนแม่บทการพัฒนาฯ และเป้าหมาย

การจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคมนาคมขนส่งสำหรับทุกคน แบ่งเป็น ๔ กลุ่มตามระยะของแผนให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในบริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ ดังนี้

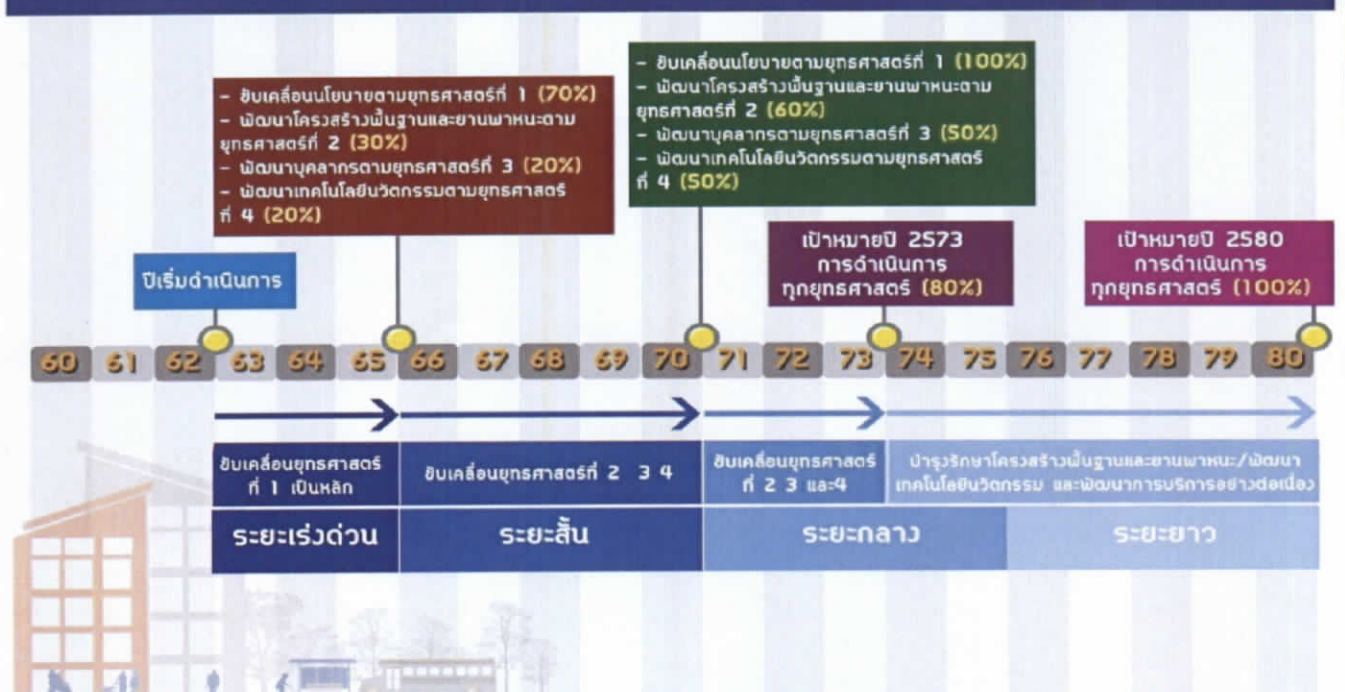
- กลุ่มที่ ๑ ระยะเร่งด่วน พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาด้านนโยบายและกฎหมาย การจัดการ การจัดเก็บฐานข้อมูล ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการตรวจสอบแบบก่อสร้างและการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเดิมตามแนวเส้นทางหลัก

- กลุ่มที่ ๒ ระยะสั้น พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาด้านนโยบายและกฎหมาย การจัดการ การจัดเก็บฐานข้อมูล ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม เร่งผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งเพื่อคนทุกคนตามแนวเส้นทางหลัก และการปรับปรุงยานพาหนะ และการพัฒนาและการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้งาน

- กลุ่มที่ ๓ ระยะกลาง พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งเพื่อคนทุกคนตามแนวเส้นทางหลัก และการปรับปรุงยานพาหนะตามเส้นทางหลัก และเส้นทางที่มีความสำคัญ และการพัฒนาและการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้งาน

- กลุ่มที่ ๔ ระยะยาว พ.ศ. ๒๕๗๖ – ๒๕๘๐ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งเพื่อคนทุกคนตามแนวเส้นทางหลัก และการปรับปรุงยานพาหนะตามเส้นทางหลัก และเส้นทางที่มีความสำคัญ และการพัฒนาและการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้งาน

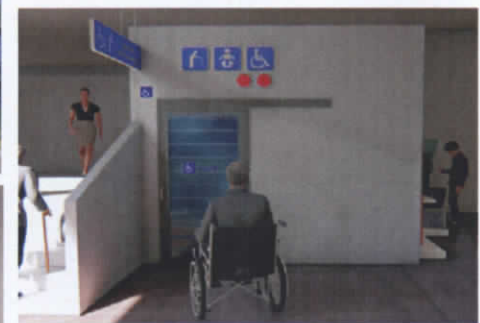
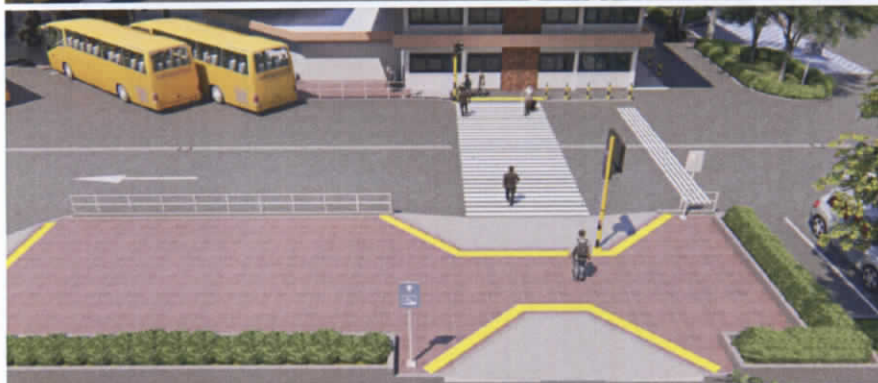
แนวคิดการพัฒนาและเป้าหมาย

๕. การพัฒนาและออกแบบพื้นที่ต้นแบบสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคมนาคมขนส่งสำหรับคนทุกคน

พื้นที่ต้นแบบทั้ง ๔ แห่ง ประกอบด้วยสถานีขนส่งสาธารณะ ๕ สถานี ดังนี้

๕.๑ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดเชียงรายแห่งที่ ๒

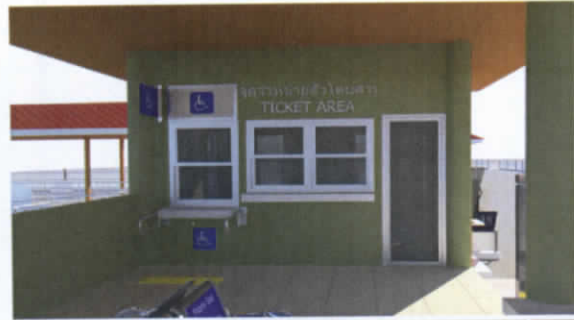
๔.๒ สถานีรถไฟฟ้าขอนแก่น

๔.๓ ท่าเรือเกาะลอย จ.ชลบุรี

๔.๔ ท่าเรือเกาะสีชัง จ.ชลบุรี

๔.๕ ท่าอากาศยานนานาชาติภูเก็ต อาคารผู้โดยสารระหว่างประเทศ

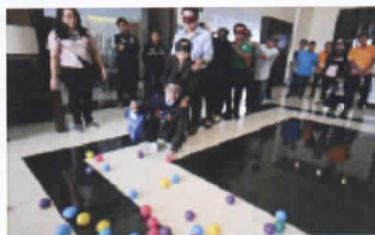

๕. การพัฒนาความรู้ ความเชี่ยวชาญทางวิชาการในการออกแบบ ตรวจสอบและประเมินผล การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนทุกคน รวมทั้งทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ โดยการ จัดฝึกอบรมฯ จำนวน ๔ ครั้ง ใน ๔ ภูมิภาค ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดขอนแก่น จังหวัดภูเก็ต และจังหวัด ชลบุรี ประกอบด้วย ๓ หลักสูตร คือ

๑. การอบรมความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ (Inclusive Transport Training for Auditor : ITTA)

๒. การอบรมทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ (Inclusive Transport Training for Service : ITTS)

๓. การอบรมความรู้ด้านการออกแบบการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ (Inclusive Transport Training for Designer : ITTD)

๖. การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชน

๖.๑ ดำเนินการจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความเห็นและประชาสัมพันธ์โครงการ

๖.๒ ดำเนินการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมสมอง ทั้งสิ้น ๔ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย และกฎหมาย กลุ่มผู้ใช้บริการ กลุ่มผู้ให้บริการ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

๖.๓ การจัดกิจกรรม “สนข.จัดประกวดแบบสิ่งอำนวยความสะดวกระบบขนส่งสาธารณะเพื่อคนทุกคน” หรือ “OTP Inclusive Transport Design Contest” ภายใต้โครงการฯ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กฎหมายและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกการขนส่งสาธารณะสำหรับคนทุกคน ให้นิสิต นักศึกษา รวมถึงประชาชนทั่วไปได้รู้จักและเข้าใจมากยิ่งขึ้น

๗. การจัดทำฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ

๑) ดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูลบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาคการขนส่ง จำนวน ๒ หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการอบรมความรู้ด้านการออกแบบ ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ และหลักสูตรการอบรมทักษะการบริการแก่คนพิการและผู้สูงอายุ เพื่อติดตามประเมินผลบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรม ทั้งผู้ผ่านการอบรมในรุ่นที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ และรุ่นที่ ๒ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑

๒) ดำเนินการจัดฝึกอบรมการใช้งานและการดูแลรักษาระบบฐานข้อมูลบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาคการขนส่ง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ สนข. ที่เกี่ยวข้องหรือสนใจเกิดความเข้าใจในการใช้งานระบบฐานข้อมูลบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมฯ ดังกล่าว ตลอดจนสามารถดูแลรักษาระบบในเบื้องต้นได้ โดยดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุม ๕๐๑ ชั้น ๕ อาคาร สนข.

๘. สถานการณ์ดำเนินงาน ณ ปัจจุบัน

อยู่ระหว่างการปรับปรุงร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ (Draft Final Report) คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓